

Sygnatura akt XII C 1985/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Poznań, dnia 11 lutego 2015 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu XII Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący:SSO Anna Łosik

Protokolant:Protokolant sądowy Agata Zbąszyniak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 11 lutego 2015 r. w P.

sprawy z powództwa **L. P.**

przeciwko **Skarbowi Państwa Prezesowi Sądu Rejonowego w Szamotułach**

o zapłatę

1. Powództwo oddala.
2. Nie obciąża powoda kosztami postępowania poniesionymi przez pozwanego.

SSO Anna Łosik

Sygnatura akt: XII C 1985/14

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 19 sierpnia 2014 r., złożonym w Sądzie Okręgowym w Poznaniu dnia 25 sierpnia 2014 r., powód domagał się zasądzenia od pozwanego – Skarbu Państwa, reprezentowanego przez Prezesa Sądu Rejonowego w Szamotułach, kwoty 100.000,00 zł (sto tysięcy złotych) tytułem odszkodowania i zadośćuczynienia za utratę wiary w sprawiedliwość oraz nieotrzymanie przyszłych dochodów z powodu braku komputerów do edukacji, w związku z wydaniem przez Sąd Rejonowy (...)postanowienia z dnia 7 kwietnia 2009 r. (sygn. akt (...)). Powód wskazał w uzasadnieniu, iż powołane postanowienie Sądu Rejonowego (...), na mocy którego utrzymano w mocy zaskarżone przez powoda postanowienie Prokuratora Prokuratury Rejonowej (...)z dnia 11 lutego 2009 r., zostało wydane bez zaznajomienia się z aktami sprawy i rzetelnego rozpatrzenia zażalenia powoda z dnia 17 lutego 2009 r. Powód dowodzi, iż poniósł starty moralne oraz utracił przyszłe dochody w wyniku dokonanego w dniu 28 stycznia 2009 r. przeszukania jego mieszkania, w czasie którego zajęto kwotę pieniężną w wysokości 4.470,00 zł, która nie stanowiła własności powoda. Następnie dnia 6 lutego 2009 r. został sporządzony protokół tymczasowego zajęcia w/w kwoty, a postanowieniem Prokuratora Prokuratury Rejonowej(...)z dnia 11 lutego 2009 r. dokonano zabezpieczenia na mieniu powoda w związku z grożącą mu karą grzywny oraz obowiązkiem naprawienia szkody.

Jednocześnie powód wniósł o zwolnienie od kosztów sądowych oraz o ustanowienie pełnomocnika z urzędu.

Postanowieniem z dnia 9 września 2014 r. Sąd zwolnił powoda od kosztów sądowych i oddalił wnioski powoda o ustanowienia pełnomocnika z urzędu.

W odpowiedzi na pozew Skarb Państwa, reprezentowany przez Prezesa Sądu Rejonowego w Szamotułach, zastępowany przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa, wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda kosztów postępowania na rzecz Skarbu Państwa, w tym kosztów zastępstwa procesowego na rzecz Skarbu Państwa – Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa. W uzasadnieniu pisma pozwany podniósł zarzut przedawnienia

roszczeń. Z ostrożności procesowej pozwany wskazał, iż zgodnie z art. 417¹ § 2 kodeksu cywilnego, naprawienia szkody wyrządzonej przez wydanie prawomocnego orzeczenia lub ostatecznej decyzji można żądać po stwierdzeniu we właściwym postępowaniu ich niezgodności z prawem, zaś powód nie przedstawił dowodów wskazujących na to, aby opisane przez niego działania organów państwa zostały uznane za niezgodne z prawem. Ponadto pozwany wskazał, że powód nie wykazał spełnienia przesłanek zasądzenia na jego rzecz zadośćuczynienia za doznaną krzywdę.

Powód w piśmie z dnia 15 stycznia 2015 r. odniósł się do zarzutu przedawnienia, stwierdzając, że o odpowiedzialności pozwanego dowiedział się w 2013 r.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Przeciwko powodowi toczyło się postępowanie przygotowawcze, w związku z podejrzeniem popełnienia przestępstwa wyłudzenia kredytów na szkodę wielu banków poprzez przedkładanie sfalszowanych zaświadczeń o zatrudnieniu i zarobkach. W związku z tym dnia 28 stycznia 2009 r. Komenda Powiatowa Policji w S. dokonała czynności niecierpiącej zwłoki w postaci przeszukania mieszkania powoda przy ul. (...) w P., przy którym był obecny powód. Z przeszukania sporządzono protokół, w którym znajduje się spis zabezpieczonych rzeczy, obejmujący 147 pozycji, w tym kwotę pieniężną w wysokości 4.470zł. Pieniądze znajdowały się w kopercie opisanej w następujący sposób: „W dniu dziadka 22.01.2009 r. Od Dziadka(...)Dla wnuków N. i S. P.Na kupno 2 komputerów”. Czynność przeszukania została zatwierdzona postanowieniem z dnia 3 lutego 2009 r. (sygn. akt (...)), wydanym przez asesora Prokuratury Rejonowej w(...), A. L.. Jednocześnie postanowiono o zatrzymaniu i przechowaniu w depozycie KPP w S. przedmiotów zakwestionowanych w toku przeszukania oraz o zwrocie pieniędzy uprawnionemu. Dnia 6 lutego 2009 r. aspirant D. K. z KPP S. sporządziła protokół tymczasowego zajęcia mienia ruchomego w postaci banknotów, składających się na kwotę 4.470 zł, a dnia 9 lutego 2009 r. wystąpiono do Prokuratury Rejonowej (...)o wydanie postanowienia o zabezpieczeniu majątkowym na zabezpieczonych składnikach majątku powoda. Postanowienie o zabezpieczeniu majątkowym zostało wydane dnia 11 lutego 2009 r., w związku z groźącą powodowi karą grzywny oraz obowiązkiem naprawienia szkody. Postanowieniu temu została nadana klauzula wykonalności, zgodnie z postanowieniem Sądu Rejonowemu w (...)(...)z dnia 17 lutego 2009 r. (sygn. akt (...))

Powód w dniu 17 lutego 2009 r. wniósł do Sądu Rejonowego (...)zażalenie na postanowienie prokuratora z dnia 11 lutego 2009 r., powołując się na przekroczenie terminu 7 dni na wydanie takiego postanowienia. Sąd Rejonowy (...)dnia 7 kwietnia wydał postanowienie w sprawie (...), w którym utrzymał w mocy zaskarżone postanowienie. Sąd stwierdził, że zajęcie pieniędzy nastąpiło dopiero dnia 6 lutego 2009 r., a powód w czasie dokonywania czynności przeszukania nie podnosił zastrzeżeń, w szczególności nie twierdził, by pieniądze stanowiły własność jego dzieci.

Powód wnosił też o dyscyplinarne ukaranie funkcjonariuszy Komendy Powiatowej Policji w S.. W tym celu dnia 17 września 2013 r. złożył skargę do (...) Komendanta Wojewódzkiego Policji w P., wnosząc o ukaranie dyscyplinarne D. K. i A. K. za to, że sporządzili protokół zajęcia mienia ruchomego dnia 6 lutego 2009 r., podczas gdy faktycznie pieniądze zabezpieczono w dniu 28 stycznia 2009 r. Skargę uznano za bezzasadną, o czym poinformowano powoda w piśmie z dnia 17 października 2013 r. Jednocześnie wskazano, że w sprawie opisanego w skardze przekroczenia uprawnień Prokuratura Rejonowa w (...)prowadziła śledztwo (sygn. akt (...)), które zostało umorzone ze względu na brak znamion czynu zabronionego. Powód dnia 9 września 2013 r. złożył wniosek o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego we wskazanym wcześniej zakresie bezpośrednio do Komendanta Powiatowego Policji w S.. Komendant dnia 7 października 2014 r. wydał postanowienie nr (...) H. (...)- (...) o odmowie wszczęcia postępowania dyscyplinarnego przeciwko st. asp. D. K.. N. skutek zażalenia powoda (...) Komendant Wojewódzki Policji w P. dnia 15 listopada 2013 r. wydał postanowienie nr (...) którym utrzymał w mocy zaskarżone postanowienie. Z treści uzasadnienia wynika, iż dopatrzone się pewnych nieprawidłowości w postępowaniu funkcjonariuszy, jednak popełniony czyn dyscyplinarny uległ przedawnieniu, bowiem zgodnie z art. 135 ust. 4 ustawy o Policji kary dyscyplinarnej nie można wymierzyć po upływie roku do dnia popełnienia przestępstwa.

Powód ponownie wnosił o uchylenie ustanowionego zabezpieczenia majątkowego. Sąd Okręgowy (...)dnia 10 marca 2014 r. wydał postanowienie o odmowie uchylenia zabezpieczenia majątkowego. W wyniku wniesionego zażalenia

sprawę rozpatrywał Sąd Apelacyjny w Poznaniu, który postanowieniem z dnia 20 maja 2014 r. (sygn. akt (...)) utrzymał w mocy zaskarżone postanowienie Sądu Okręgowego.

Ustalając przedstawiony wyżej stan faktyczny Sąd wziął pod uwagę przedstawione przez powoda kserokopie dokumentów, dotyczących prowadzonego przeciwko powodowi postępowania przygotowawczego oraz postępowań zainicjowanych na skutek wnoszonych przez powoda zażaleń w przedmiocie ustalonego zabezpieczenia majątkowego, bowiem pozwany nie kwestionował, że kopie te wiernie odzwierciedlają treść oryginałów. W ocenie Sądu przedstawione dowody oddają przebieg poszczególnych postępowań.

Sąd zważył, co następuje:

Powód domagał się zasądzenia na jego rzecz kwoty 100.000,00 zł, w tym 60.000,00 zł tytułem odszkodowania i 40.000,00 tytułem zadośćuczynienia. Wobec tak określonego żądania powoda Sąd musiał zbadać, czy powód jest uprawniony do występowania z takim roszczeniem oraz czy zostały spełnione przesłanki, warunkujące zasądzenie od pozwanego odszkodowania i zadośćuczynienia w przedstawionym stanie faktycznym.

W toku postępowania powód wielokrotnie przyznał, iż kwota 4.470 zł, będąca przedmiotem zabezpieczenia majątkowego, w istocie nie była jego własnością. Pieniądze, które uległy zajęciu, należały do osób trzecich – ojca powoda albo jego dzieci. Powód nie wskazywał jednoznacznie, do kogo należały pieniądze w dniu ich zajęcia. Oznacza to, że powód nie jest legitymowany do występowania z roszczeniem odszkodowawczym na swoją rzecz, bowiem powinna uczynić to osoba posiadająca tytuł prawny do wskazanej sumy pieniężnej.

Kolejną kwestią podlegającą rozważeniu przez Sąd jest wysokość żądanego odszkodowania, określona przez powoda na 60.000,00 zł. Funkcją odszkodowania jest wyrównanie poniesionej przez poszkodowanego szkody majątkowej – zarówno w postaci rzeczywiście poniesionej straty, jak i utraconych korzyści. Podstawową przesłanką odpowiedzialności odszkodowawczej jest istnienie szkody, rozumianej jako uszczerbek w majątku poszkodowanego, zaś rozmiar szkody powinien zostać dowiedziony przez powoda. W niniejszej sprawie powód domagał się zwrotu nieotrzymanych przyszłych dochodów z powodu braku komputerów do edukacji (dla jego dzieci). Podkreślenia wymaga, że powód nie wskazał sposobu wyliczenia tej szkody ani nie uprawdopodobnił jej poniesienia. Powód ogólnikowo wskazywał, iż w wyniku dokonanego zabezpieczenia majątkowego nie był w stanie kupić dzieciom komputerów, co negatywnie wpływa na ich możliwości w zakresie edukacji. W przypadku dochodzenia szkody w postaci utraconych korzyści należy wykazać z dużym stopniem prawdopodobieństwa, graniczącym z pewnością, iż gdyby nie zachowanie sprawcy, poszkodowany odniósłby określone korzyści. Taka szkoda ma zawsze charakter hipotetyczny, dlatego należy ją wyliczyć w oparciu o realne przesłanki. W przypadku rozpatrywanej sprawy nie mamy do czynienia z wysokim stopniem prawdopodobieństwa uzyskania przez powoda określonych korzyści. Możemy tu mówić co najwyżej o szkodzie ewentualnej, która nie podlega naprawieniu. Należy bowiem odróżnić szkodę w postaci utraconego zysku, od sytuacji, w której dochodzi jedynie do utraty samej szansy uzyskania określonej korzyści majątkowej. O wystąpieniu szkody w postaci *lucrum cessans* decyduje wysoki, graniczący z pewnością stopień prawdopodobieństwa uzyskania określonych korzyści, gdyby nie wystąpiło zdarzenie uznane za przyczynę szkody (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 21 czerwca 2011 r., I CSK 598/10).

Odnosząc się do żądania zadośćuczynienia za naruszenie dobra osobistego w postaci utarty wiary w sprawiedliwość Sąd uznał, iż nie istnieje takie dobro osobiste, w związku z czym nie możemy mówić o jego naruszeniu. Ustawodawca w art. 23 kodeksu cywilnego wskazuje otwarty katalog dóbr osobistych, dlatego możliwe jest jego poszerzenie o dobra niewymienione wprost w ustawie i dostosowywanie istniejącego katalogu do zmieniających się potrzeb społecznych, jednak nie może to prowadzić do konstruowania całkowicie abstrakcyjnych dóbr osobistych. Aby uznać, że mamy do czynienia z nowym dobrem osobistym konieczne jest nie tylko subiektywne przekonanie jednej osoby, lecz również przyjęcie kryteriów zobiektywizowanych, odwołujących się do powszechnego odczucia. W ocenie Sądu przywołana przez powoda „wiara w sprawiedliwość” nie spełnia tych kryteriów.

W niniejszej sprawie powód domagał się zapłaty odszkodowania oraz zadośćuczynienia od Skarbu Państwa, co oznacza, iż zbadać należy przesłanki jego odpowiedzialności, uregulowane w art. 417 kodeksu cywilnego. Zgodnie z

treścią art. 417 § 1 kc za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej ponosi odpowiedzialność Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego lub inna osoba prawna wykonująca tę władzę z mocy prawa. Przepis ten stanowi, że każdy ma prawo do wynagrodzenia za szkodę, jaka została mu wyrządzona przez niezgodne z prawem działanie organu władzy publicznej. Szkodą ta musi zostać wyrządzona przy wykonywaniu władzy publicznej, tj. w ramach przysługujących danemu organowi uprawnień. Oznacza to, że pomiędzy działalnością władzy publicznej a powstałą szkodą musi istnieć adekwatny związek przyczynowy, przy czym do ustalenia odpowiedzialności Skarbu Państwa nie ma znaczenia, jaka osoba jest bezpośrednim sprawcą szkody. Jednocześnie musi być spełniona przesłanka bezprawności, którą należy rozumieć jako niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie, także sędziego przy wykonywaniu władzy sądowniczej (wyrok SN z dnia 5 sierpnia 2005 r., II CK 27/2005, niepubl.). Wydawania orzeczeń w ramach przysługujących uprawnień i swobody orzekania nie można uznać za działanie niezgodne z prawem.

Szczególłą postać odpowiedzialności wprowadza art. 417¹ § 2 kc, który stanowi, iż jeżeli szkoda została wyrządzona przez wydanie prawomocnego orzeczenia lub ostatecznej decyzji, jej naprawienia można żądać po stwierdzeniu we właściwym postępowaniu ich niezgodności z prawem, chyba że przepisy odrębne stanowią inaczej – jest to tzw. prejudykat. Powód nie uzyskał stosownego stwierdzenia niezgodności z prawem przedmiotowego orzeczenia, które byłoby podstawą dla ustalenia odpowiedzialności Skarbu Państwa, zaś Sąd w niniejszym postępowaniu nie miał kompetencji do rozstrzygnięcia o zgodności z prawem postanowienia Sądu Rejonowego w Szamotułach, którego dotyczy pozew. Postanowienie to było już weryfikowane zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Co więcej, Sąd uznał, iż należy przychylić się do stanowiska pozwanego, zgodnie z którym, w sprawie doszło już do przedawnienia roszczeń. Zgodnie z art. 442¹ § 1 kc roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym ulega przedawnieniu z upływem lat trzech od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia. Jednakże termin ten nie może być dłuższy niż dziesięć lat od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę. Powód od samego początku miał wiedzę o potencjalnej szkodzie i osobie zobowiązanej do jej naprawienia, o czym niewątpliwie świadczy fakt podejmowania starań w celu uchylenia zaskarżonej czynności – od momentu wydania zaskarżonego postanowienia prokuratora.

Biorąc pod uwagę przedstawione powyżej okoliczności, powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie, w związku z czym Sąd oddalił je w całości.

Mając na względzie subiektywne przekonanie powoda o słuszności zgłaszanych roszczeń i działań podejmowanych w sprawie, wynikających z poczucia pokrzywdzenia z powodu czynności organów władzy publicznej, a ponadto biorąc pod uwagę, iż powód obecnie przebywa w Areszcie Śledczym w S., Sąd postanowił nie obciążać powoda kosztami niniejszego postępowania, w tym kosztami zastępstwa procesowego strony pozwanej.

SSO Anna Łosik